TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUKSEN ASIAKASTIEDOTE

FUTUURI

4|2017

CELEBRATING 25 Years ANNIVERSARY

FINLAND FUTURES RESEARCH CENTRE

FUTURES FAIR

TERVETULOA TULEVAISUUSMESSUILLE JUHLISTAMAAN TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUKSEN 25-VUOTISTA TAIVALTA

Juhlistamme 25-vuotiasta Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskusta järjestämällä Tulevaisuusmessut keskiviikkona 13. joulukuuta 2017 klo 13–18 Turun kauppakorkeakoulun Mercatorilla.

Toivotamme tervetulleiksi messuille kaikki yhteistyökumppanimme niin akateemisesta maailmasta kuin liike-elämän ja julkishallinnon puolelta. Tulevaisuusmessut on avoinna kaikille tulevaisuudentutkimuksesta kiinnostuneille kansalaisille.

– Keskuksen ydinajatus on luodata kestävää tulevaisuutta ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Messuilla on mahdollisuus kurkistaa näihin tulevaisuuksiin ja keinoihin niiden luotaamiseen. Toivon, että mahdollisimman moni teistä ehtii pitää hetken tauon arjesta ja tulee tapaamaan henkilökuntaamme, keskuksen johtaja **Juha Kaskinen** toteaa.

Tulevaisuusmessuilla mm.:

- Kuulet yhteistyökumppaneidemme näkemyksiä tulevaisuuksista.
- Tutustut keskuksen tutkijoihin, projekteihin ja muuhun toimintaan. Mukana on mm. energia-alan ja kestävän kehityksen hankkeitamme, ruoan tulevaisuus -hankkeet, Turun kaupunkikeskustan kehittämishanke sekä tulevaisuusmuseo-hanke.
- Tapaat opetushenkilökuntaamme sekä nykyisiä ja entisiä opiskelijoitamme.
- Pelaat tulevaisuusaiheisia pelejä ja opit tulevaisuusleirillä hahmottamaan omaa tulevaisuuttasi.
- Olet mukana kahden uuden merkittävän tulevaisuudentutkimuksen teoksen julkaisemisessa.

Tulevaisuusmessut on avoin tilaisuus kaikille ja erillistä ilmoittautumista ei tarvita. Tilaisuuden tarkempi ohjelma löytyy verkkosivuiltamme.

Seuraa tapahtuman päivityksiä Facebookissa:

http://ty.fi/messut

Tulevaisuusmessujen ohjelma: www.utu.fi/ffrc

Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemia 20 vuotta 2. helmikuuta 2018

Oletko yksi niistä yli 10 000 opiskelijasta, jotka ovat osallistuneet Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemian (TVA) kursseille vuosien 1998–2017 aikana?

Jaa kanssamme muistojasi opinnoistasi sekä tarina omasta polustasi TVA:n opintojen jälkeen. Miten olet hyödyntänyt tulevaisuusajattelua elämässäsi tai työssäsi?

Terveisesi voit toimittaa 22.1. mennessä: tva@utu.fi.

TEKSTI **Matti Minkkinen**

VOIKO KOKONAISTURVALLISUUTTA VISIOIDA?

Failandiasta Winlandiaan -hanke pyrkii nimensä mukaisesti löytämään polkuja kohti toivottavaa tulevaisuutta liittyen energia-, ruoka- ja vesiturvallisuuteen sekä kokonaisturvallisuuteen.

Olemme hankkeessa nivelkohdassa, jossa siirrymme Failand-vaiheen uhkakartoituksesta vuoden 2040 toivottavan Winlandian hahmotteluun.

Me Winland-hankkeen tutkijat uskomme, että tavoitteiden ja tulevaisuuden pyrkimysten selventäminen on tärkeää, sillä muuten Suomi vain reagoi ulkoa tuleviin uhkiin vailla toimijuutta ja suuntaa. Mutta mitä oikein tarkoittavat toivottava tulevaisuus ja visio silloin, kun puhumme turvallisuudesta?

Tästä aiheesta keskustelimme kokonaisturvallisuuden Foresight Friday -tapahtumassa Sitran tiloissa perjantaina 17.11.2017.

Kokonaisturvallisuuden sekä energia-, ruoka- ja vesiturvallisuuden visioinnin kolme keskeistä haastetta

Ensinnäkin toimijakenttä aihepiirien ympärillä on laaja, ja eri toimijoilla on erilaiset intressit. Olemme visioimassa koko systeemin toivottavaa tulevaisuutta jonkin yksittäisen toimijan sijaan. Tähän liittyy väistämättä arvovalintoja. Rajaammeko tarkastelun Suomen rajojen sisäpuolelle, Suomessa asuvien turvallisuuteen? Kun suomalaisina elämme verkottuneessa maailmassa, mikä on vastuumme globaaleissa energia-, ruoka- ja vesikysymyksissä?

Toisekseen turvallisuusennakoinnissa on säilytettävä tietoisuus haasteista ja uhkista silloinkin, kun puhumme toivottavista tulevaisuuksista. Kaikista toivottavin tulevaisuus olisi sellainen tilanne, jossa turvallisuustoimintaa ei tarvittaisi lainkaan, mutta tällaisen utopian visioinnista ei ole strategisen tutkimuksen hankkeessa hyötyä. Vision on siis käsiteltävä pikemminkin suurten haasteiden kanssa elämistä kuin paratiisimaista tavoitetilaa.

Kolmanneksi kokonaisturvallisuus sekä energia-, ruoka- ja vesiturvallisuus ovat Suomessa varsin korkealla tasolla ja meitä pidetään jonkinlaisena kokonaisturvallisuuden mallimaana. Näköpiirissä on kuitenkin suuria haasteita, esimerkkeinä ilmastonmuutos ja globaalin politiikan kasvava epävakaus. Riittääkö tässä tilanteessa nykyisen hyvän tason säilyttäminen visioksi?

Visionäärinen ajattelu on tarpeen moninaisessa ennakkoinnin kentässä

Foresight Friday -tilaisuudessa ryhmäkeskustelun tuloksena päädyttiin siihen, että kokonaisturvallisuudessa tarvitaan myös visionääristä ennakointia. Yhtälailla tärkeänä pidettiin kuitenkin sitä, ettei visiomme ole yksi monoliittinen kansallinen visio. Sen sijaan eri tahojen tulisi miettiä aktiivisesti visioita, joista muodostuu moniääninen kokonaisuus.

Visionääriseen ajatteluun kuuluu paitsi rohkeus myös kriittisyys, itsereflektio ja tietoisuus omasta positiosta moninaisessa ennakoinnin kentässä. ”Visio” on tällöin vähintään yhtä paljon ajattelutapa, tapa ajatella tulevaisuutta, kuin lukkoon lyöty tulevaisuuskuva. Visionäärisessä ajattelussa tunnistamme, että tulevaisuus on pyrkimystemme seurauksena erilainen kuin nykyhetki, mutta meidän ei tule täyttää tulevaisuutta kokonaan suunnitelmillamme, sillä tulevilla sukupolvilla on omat pyrkimyksensä.

Tämän ajatuksen voisi kiteyttää mukaillen **Eisenhowerin** kuuluisaa lausetta suunnittelusta: visiot eivät ole minkään arvoisia, mutta visiointi on kaikki kaikessa. ●

FROM FAILAND TO WINLAND (WINLAND)

Winland on monitieteinen yhteistyöhanke, jossa tutkitaan Suomen ruoka-, vesi- ja energiaturvallisuutta. Erityisesti hankkeessa keskitytään selvittämään, miten ruokaan, veteen ja energiaan liittyvät muutospaineet, uhkat ja poliittiset päätökset vaikuttavat Suomen kokonaisturvallisuuteen.

Hankkeessa selvitetään kuinka mukautuvia järjestelmämme ja päätöksentekoprosessimme ovat tunnistettuihin riskeihin sekä muotoillaan analyysin perusteella suosituksia ja ydinviestejä avainasemassa oleville päätöksentekijöille yhteiskuntamme eri sektoreilla.

Hankkeen rahoittaa Strategisen tutkimuksen neuvosto vuosina 2016–2019. Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta mukana hankkeessa ovat **Burkhard Auffermann**, **Ira Ahokas**, **Matti Minkkinen** ja **Riikka Saarimaa**.

Hankkeen verkkosivut: http://winlandtutkimus.fi/

MITÄPÄ JOS...?

Tuoko ilmastonmuutos uudet nälkävuodet? Sirkka-Liisa Anttilan kolumni: http://www.ess.fi/Mielipide/art2416015

Voiko ruoka kuolla sukupuuttoon? Maailman ravinnontuotanto on hälyttävän kapealla laji- ja lajikepohjalla: https://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/3791516-enta-jos-ruoka-kuolee-sukupuuttoon tai http://ty.fi/linkki1

Ruokaa ilman peltoja biotekniikan avulla? Food without Fields: https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/10/15/ruokaa-ilman-peltoja-luonnollisesti tai http://ty.fi/linkki2

Aktiiviset energiakansalaiset energiamurroksen edistäjinä: http://smartenergytransition.fi/fi/kuluttajista-vauhtia-energiamurrokseen-osa-15-keita-ovat-aktiiviset-energiakansalaiset/ tai http://ty.fi/linkki3

Energiantuotannon muutos voi muuttaa valtasuhteita maailmassa: https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000005364910.html tai http://ty.fi/linkki4

Ilmastonmuutos, vesipula ja pitkäkestoinen kuivuus kytkeytyvät konflikteihin ja muuttoliikkeisiin: http://www.wri.org/news/commentary-water-stress-helping-drive-conflict-and-migration?utm_campaign=wridigest&utm_source=wridigest-2017-09-26&utm_medium=email&utm_content=learnmore tai http://ty.fi/linkki5

TEKSTI **Riikka Saarimaa & Anne Arvonen**

"ENERGIZING FUTURES – Sustainable Development and Energy in Transition" jatkaa tulevaisuuskonferenssien sarjaa

Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen järjestyksessään 19. tulevaisuuskonferenssi järjestetään 13.–14. kesäkuuta 2018 Tampereella. Tampere on luonteva kaupunki keskuksen energia-aiheiselle, kansainväliselle tapahtumalle, sillä Tampereen toimistostamme käsin johdetaan mm. Horizon 2020 -rahoitteista EUFORIE-hanketta.

Haasteena epävakaa maailma

Tulevaisuuskonferenssin ajankohtaisena pääteemana on kestävä kehitys ja erityispainotuksena energian tulevaisuus. Tulevaisuuden energiatuotanto ja -markkinat ovat suuren muutoksen edessä. Konferenssissa teemaa tarkastellaan monitieteisesti yhteiskunnan, talouden, innovaatio-, teknologia- ja kuluttajatutkimuksen näkökulmista.

Mitkä ovat merkittävimmät kestävän energiatulevaisuuden haasteet aikana, jolloin yhteiskunnallinen epävakaus kasvaa entisestään? Miten pystymme luomaan kestäviä energiaratkaisuja niin Euroopan kuin koko maailmankin tasolla? Millainen rooli tulevaisuudentutkimuksella voisi olla mahdollistamassa tasa-arvoisia, tehokkaita ja resilienttejä energiajärjestelmiä? Konferenssin aikana selvitetään lisäksi, mitä energiasiirtymä (transitio) tarkoittaa yritysten ja liiketoiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Tulevaisuudentutkimus mukana energia-alan yritystoiminnassa

Tulevaisuudentutkimus tutkii mahdollisia tulevaisuuksia, joihin vaikuttavat moninaiset globaalit ja alueelliset muutosvoimat. Yksi huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta uhkaava vakava muutosvoima on pitkäkestoinen energiapula. Tulevaisuudessa energiansaannin turvaaminen on maailmalaajuinen haaste, johon on varauduttava ja keskitettävä tutkimusta.

Konferenssin tavoitteena on löytää näkemyksiä toivottavista kestävän energian tulevaisuuksista sekä keskustella monitieteisesti menetelmistä niiden tutkimiseksi. On myös tärkeätä pohtia, miten tulevaisuudentutkimusta voidaan soveltaa käytännön ennakointityöhön sekä liike-elämän ja yrittäjyyden ennakoivaan kehittämiseen energia-alalla.

Kesäkoulu mahdollistaa alan opiskelijoiden osallistumisen tapahtumaan

Perinteitä kunnioittaen konferenssin yhteydessä järjestetään jälleen kansainvälinen kesäkoulu Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemian opiskelijoille sekä tulevaisuuden tutkimuksen maisteri- ja jatko-opiskelijoille.

Jätä jälkesi tulevaisuuspoluille – Call for Papers on avoinna

Toivomme, että konferenssi tavoittaa laajasti yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkijat, opettajat sekä opiskelijat. Tärkeänä kohderyhmänä ovat myös energia-alaan omalta osaltaan vaikuttavat viranomaiset, päättäjät sekä yritysten T&K -toiminnasta vastaavat asiantuntijat. Yhdessä pääsemme vuorovaikutuksessa jakamaan ja kehittämään ideoita siitä, miten rakennamme tulevaisuutta ja löydämme ratkaisuja kestävän tulevaisuuden ja energiasiirtymän haasteisiin.

Konferenssin call for papers on edelleen avoinna. Ohjelma ja puhujat täsmentyvät vuoden loppuun mennessä ja ilmoittautuminen avautuu tammikuussa 2018.

Energizing Futures -konferenssi järjestetään yhteistyössä Euroopan komission rahoittaman Horizon 2020 -tutkimushankkeen "European futures of energy efficiency" (EUFORIE) kanssa. Hanketta koordinoidaan Turun yliopistosta ja Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta käsin. Sen sekä samalla konferenssin tieteellisenä johtajana toimii aluepäällikkö **Jarmo Vehmas**. EUFORIE:n tuloksia esitellään laajasti konferenssin aikana. Lisätietoja hankkeesta: www.euforieh2020.eu. ●

VESISTÖJEN KUNNOSTAMINEN VAATII RAVINNEKUORMITUKSEN VÄHENTÄMISTÄ

Helsingin Sanomissa pohdittiin taannoin voisiko Itämerelle tehdä "Littoistenjärvet" (HS 11.11.2017). Äkkiseltään saattaa kuulostaa houkuttelevalta idealta, mutta kuten Åbo Akademin meribiologian professori **Erik Bonsdorff** jutussa toteaa: "Jos mennään pumppaamaan mereen happea kierrättämällä vesimassaa tai kaatamaan sinne jotain kemikaaleja, tilanne voi näyttää hetkellisesti hyvältä. Pysyvää ratkaisua tämä ei kuitenkaan tuo".

Puhdas vesi on meille elintärkeää. Lisäksi vedet tarjoavat virkistystä, kalastusmahdollisuuksia, monipuolisia luontokokemuksia, lajien elinympäristöjä, maisemia ja lukemattomia muita ekosysteemipalveluja, joista hyötyvät niin teollisuus, maatalous kuin yksilötkin. Vesien puhtaus ja käyttökelpoisuus ovat kuitenkin uhattuina rehevöitymisen vuoksi. Vesistöjen valuma-alueilta, eli pelloilta, kaupungeista, haja-asutuksesta, teollisuuslaitoksista, liikenteestä ja talousmetsistä kulkeutuu vesistöihin ravinteita, jotka kiihdyttävät levien kasvua ja muuttavat vesiekosysteemien toimintaa perustavanlaatuisesti.

Rehevöitymistä on pyritty torjumaan erilaisilla kunnostustoimenpiteillä, kuten hapettamalla ja kemikaalikäsittelyillä. Näiden kunnostuksien teho on kuitenkin väliaikainen, kunnes veden pohjaan hapen tai kemikaalin avulla sidotut ravinteet palaavat takaisin kiertoon. Lisäksi hapettaminen saattaa kumota omaa vaikutustaan lisäämällä hapenkulutusta vesipatsaassa mm. lisääntyneen turbulenssin ja lämpötilamuutosten kautta. Vesien kunnostuksia näillä menetelmillä on kuitenkin jatkettu, sillä helpot ratkaisut joilla saavutetaan näennäisiä tuloksia nopeasti, ovat olleet helpommin toteutettavissa kuin pidemmän aikavälin syvällisempää ajattelu- ja toimintatavan muutosta vaativat ratkaisut.

Yksittäisistä, paikallisista ja teknisistä kunnostusratkaisuista pitäisi kuitenkin siirtyä tarkastelemaan vesiä ja niiden valuma-alueita kokonaisuutena, ja ulottaa tarkastelun aikaväli pidemmälle tulevaisuuteen. Silloin ymmärrettäisiin, että jos vesistöön tulee jatkuvana virtana liikaa ravinteita sen sietokykyyn nähden, ja lisäksi veden pohjassa on kertyneenä vuosikymmenten ravinteet, ei yksittäisellä kemikalisoinnilla tai hapettamisella voida saada pysyviä parannuksia aikaan. Vesien hoidossa tulisikin keskittyä vesistöjen resilienssin kasvattamiseen, eli kykyyn torjua muutoksia ja kykyyn palautua häiriöistä, ja kaikenlaisen vesistön ulkopuolelta tulevan kuormituksen vähentämiseen.

Mitä asialle sitten käytännössä pitäisi tehdä? Minkään ihmisen aiheuttaman ympäristöongelman kohdalla ei pitäisi erehtyä luulemaan että kysymys on yksinkertaisesta pulmasta jonka voi korjata johonkin yksityiskohtaan puuttuvalla teknisellä keinolla, kun todellisuudessa on kyse paljon suuremmasta asiasta. Kyse on ongelmasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa, joka tuottaa uusia ympäristöongelmia nopeammin kuin ehdimme niitä ratkoa.

Todellinen ratkaisu löytyy kokonaisvaltaisesta elämäntapojen ja tuotantoprosessien muutoksesta kohti yhteiskuntaa, jossa aineet kiertävät prosessista toiseen, eikä ohivirtauksia tai jätettä synny lainkaan. Ylimääräiset ravinteet ohjataan sinne missä niitä tarvitaan kasvien kasvun mahdollistamiseen. Nykyisenkaltainen ravinteiden tuuppaus järviin ja meriin on käsittämätöntä tuhlausta, mutta onneksi sille, sekä hyödyttömille vesistöjen kunnostuksille on mahdollista tulla loppu, kun siirrymme kohti suljettuja aineiden kiertoja maataloudessa, teollisuudessa ja yhdyskunnissa. Teollisuudessa asiaan onkin kiinnitetty kasvavasti huomiota, mutta sama ilmiö pitäisi ulottaa myös maatalouteen ja yhdyskuntien jäte- ja hulevesiin. Kansainvälisen asiantuntijapaneelin mukaan tällainen tulevaisuus on hyvinkin mahdollinen. ●

Nina A. Nygrén
FM, projektitutkija

OLETHAN TUTUSTUNUT FFRC.WORDPRESS.COM -BLOGIIMME? Tämä Nina Nygrénin kirjoitus on julkaistu myös siellä.

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

Turun yliopisto
University of Turku

IA
Itella Posti Oy

Itella Green

Lähettäjä: Tulevaisuuden tutkimuskeskus | Turun kauppakorkeakoulu | Rehtorinpellonkatu 3 | 20014 Turun yliopisto | tutu-info@utu.fi | www.utu.fi/ffrc

VIIMEISIMMÄT JULKAISUT

Tapio, Petri – Aalto, Hanna-Kaisa – Höyssä, Maria – Minkkinen, Matti – Siivonen, Katriina – Wilenius, Markku & Arvonen, Anne (eds) Coolest Student Papers at Finland Futures Research Centre 2016–2017. Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen valittuja opiskelijatöitä 2016–2017. FFRC eBooks 7/2017, 201 p.

Heikkilä, Katariina – Nevala, Tuulia – Ahokas, Ira – Hyttinen, Liisa & Ollila, Johanna (2017) Nuorten tulevaisuuskuvat 2067. Näkökulma suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi. Tutu e-julkaisuja 6/2017, 75 s.

Ahokas, Ira & Laakso, Kimmo (2017) Communication and Regulatory Challenges in Baltic Sea Region Ports. HAZARD Publications 15/2017. http://ty.fi/hazard-15-2017

Heinonen, S. – Karjalainen, J. – Ruotsalainen, J. & Steinmüller, K. (2017) Surprise as the New Normal – Implications for Energy Security. European Journal of Futures Research.

Kaboli, S.A. & Tapio, P. (2017) How late-modern nomads imagine tomorrow? A Causal Layered Analysis practice to explore the images of the future of young adults. Futures. https://doi.org/10.1016/j.futures.2017.11.004

Kaivo-oja, Jari – Haukioja, Teemu & Karppinen, Ari (2017) Twenty Years of "Growth, Jobs and Investments" Strategy in the European Union – Macroeconomic Developments after the Maastricht Treaty. European Integration Studies. No. 11, Issue 1, p. 98–109.

Kaivo-oja, Jari & Lauraeus, Theresa (2017) Emerging Trends and Structural Changes of Global Innovation Ecosystems: Empirical Analysis of Changing Patent and Trademark Activity of G7 Countries and BRICS Countries from Years 1985–2015. Eurasian Academy of Sciences. Eurasian Business & Economics Journal, Volume 11, p. 33–44.

Kaivo-oja, Jari & Lauraeus, Theresa (2017) Benefitting from Innovations and Paying for Innovations: The Global Trade of Intellectual Property Rights: A Long-Run Empirical Analysis of Receipts and Payments of The Use of Intellectual Property in G7 and BRICS Countries. Eurasian Academy of Sciences. Eurasian Business & Economics Journal, Volume 11, p. 45–54.

Kaivo-oja, Jari – Roth, Steffen & Westerlund, Leo (2017) Futures of Robotics. Human Work in Digital Transformation. International Journal of Technology Management, Vol. 73, No. 4, p. 176–205.

Karjalainen, Joni & Heinonen, Sirkka (2017) Using deliberative foresight to envision a neo-carbon energy innovation ecosystem – a case study of Kenya. African Journal of Science, Technology, Innovation and Development, p. 1–17. https://dx.doi.org/10.1080/20421338.2017.1366133

Kirby, Peadar & O'Mahony, Tadhg (2018) The Political Economy of the Low-Carbon Transition. Pathways Beyond Techno-Optimism. International Political Economy Series, Palgrave Macmillan. 303 p. https://doi.org/10.1007/978-3-319-62554-6

Minkkinen, Matti – Auffermann, Burkhard & Heinonen, Sirkka (2017) Framing the future of privacy: citizens' metaphors for privacy in the coming digital society. European Journal of Futures Research, December 2017, 5:7. https://doi.org/10.1007/s40309-017-0115-7

Muhli, P. – Koskinen, J. – Heinonen, S. – Ruotsalainen, J. & Parkkinen, M. (2017) Selvitys paikkatietopoliittista selontekoa varten. Teknisen kehityksen vaikutukset Suomen paikkatietoinfrastruktuuriin. Paikkatietokeskus, Maanmittauslaitos.

O'Mahony, T. – Escardo-Serra, P. & Dufour, J. (2018) Revisiting ISEW Valuation Approaches: The Case of Spain Including the Costs of Energy Depletion and of Climate Change. Ecological Economics 144C, p. 292–303.

Schönach, P. – Tapio, P. – Holmroos, H. – Horppila, J. – Niemistö, J. – Nygrén, N.A. – Tammeorg, O. & Massa, I. (2017) Persistency of artificial aeration at hypertrophic Lake Tuusulanjärvi: A sociohistorical analysis. Ambio, 46(8), 865–877. https://doi.org/10.1007/s13280-017-0926-6

Lisää julkaisuja: www.utu.fi/ffrc

MASTER'S DEGREE PROGRAMME IN FUTURES STUDIES

Maisteriohjelmamme haku on jälleen avoinna
1.12.2017–31.1.2018
välisenä aikana!

Maisteriohjelma on erinomainen mahdollisuus jatkaa opintoja mm. kandidaatin ja tradenomin tutkinnon jälkeen. Lisätietoja sisäänpääsyvaatimuksista ja tutkintovaatimuksista löydät nettisivuiltamme. Tulevaisuudentutkimuksen ohjelma on kansainvälinen ja opetus on kokonaan englannin kielellä. Valmistuvat opiskelijat saavat filosofian maisterin tutkinnon (Master of Arts).

Lue lisää ohjelmasta ja hakukriteereistä:

masters.utu.fi/futures

Tulevaisuuden tutkimuskeskus on vuonna 1992 perustettu asiantuntijaorganisaatio, joka toimii Turun yliopiston kauppakorkeakoulun ainelaitoksena. Keskus tarjoaa asiakkailleen ajantasaista, käytäntöön sovellettavaa tulevaisuudentutkimuksen asiantuntemusta. Turussa, Helsingissä ja Tampereella sijaitsevissa toimipisteissä työskentelee 50 henkilöä.

Futuuri on keskuksen asiakastiedote, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Toimituskunta Anne Arvonen, Hanna-Kaisa Aalto, Juha Kaskinen, Ville Lauttamäki, Marjukka Parkkinen, Juho Ruotsalainen ja Noora Vähäkari. **Taitto** Anne Arvonen

ISSN 1795-9462 **Tilaukset, peruutukset ja osoitteenmuutokset** tutu-info@utu.fi **Painopaikka** AS Spin Press Painos 1000 kpl **Anna palautetta Futuurista** ty.fi/futuuripalaute